

- 325 Non equidem vobis nil tale merentibus unquam ;
 Ponite corde metum , indigner : vos ferre puellam
 Jusserit Atrides , simul hæc , Briseida pulchram
 Duc , inquit , Patrocle , atque illis hanc trade ferendam.
 At vos , vos inquam obtistor , vel quidquid in orbe est
- 330 Divorum , atque hominum durum genus , insuper ipsum
 Grajorum Regem immitem , siquando ruentem
 Hectora , perniciem ratibus , flamasque minantem
 Pellere opus : furit ille nimis , non ulla protervum
 Fama animum , instantisve moratur cura pericli.
- 335 Sic inquit , paretque Menethei clara propago ,
 Paruit & Briseis honestas flumine largo
 Humectans invita genas , puppimque reliquit .
 Illicet ab sociis se se divellit Achilles
 Litora sola petens , fixoqe hic lumine vastum
- 340 Adspiciens pontum dabat has de pectore voces :
 Mater , crudelis mater , quæ me brevis ævi
 Fudisti , misero saltem daret æquus honorem
 Terrigenas inter Saturnius , aspera ferrem
 Non isthæc , raptæ nec nostra ante ora puella
- 345 Impius irato sic succenseret Atrides .
 Hæc queritur , Dea (sensit enim , novitque loquentem
 Gurgite ab extremo) longævi limina patris ,
 Et vitreos linquens thalamos petit ætheris oras ,
 Candida ceu nebula æquoreis consurgit ab undis ,
- 350 Afflictumque manu mulcens cita verba profatur :
 Fare , age , quis mentem , fili , quis tristia torquet
 Corda dolor ? doleam tecum , atque hac parte levabo :
 Hæc ait , ille gemens imo de pectore , nosti
 Diva , inquit , juvat an nostrum renovare dolorem ?
- 355 Ivimus in Theben , magni sedem Eetionis ,
 Cepimus hanc bello spoliis , opibusque potiti ,
 Præmia qua Danais cesserunt partibus æquis ,
 Pulchra Mycenæo est Chryseis tradita Regi .
 Hanc pater argentique ferens , aurique talenta
- 360 Advenit repetens , vittæ illum , atque aurea Phœbi

- Ornabant sceptra insignem : sua pignora patri
 Reddere ductorum primis , populoque placebat .
 Abnuit Atrides , vacuumque , & honore carentem
 Ire jubet Chrysem ; tamen hunc audivit Apollo ,
 Pestiferamque luem turmas dedit ire per omnes .
 Sternuntur Danai passim , lucemque relinquunt .
 Admonet irarum Phœbi , atque oracula Calchas
 Concilio exponit , Regem furor , iraque cepit ,
 Illa quidem patrium ad litus jam navigat ; at me
 370 Orbatum pulchra Briseide torquet Atrides .
 Tu tamen , alma parens , siquidem potes , adspice gnatum ;
 Inque profecta Jovis sedes , æternaque templa
 Ipsum ora , si accepta refert tibi regna , decusque .
 Te quoniam memini patriis in sedibus olim
 375 Narrantem ut cladem infandam , sommoque paratas
 Insidias , ac vincla Jovi , cœlique ruinam
 Callida depuleris , cui tristia bella movebant
 Junoque , Neptunusque ingens , & cæsia Pallas .
 Tu tamen in pugna egisti , Diva , Gigantem ,
 380 Quem Briareum Superi , nos dicimus Ægæonem .
 Illum autem Patri adstantem , ac centena moventem
 Brachia , jactantemque manus in prælia centum
 Dii timuere , irasque omnes posuere , minasque ,
 Fecistisque suo cœlos servire Tonanti .
 385 Hæc memora , & genibus lacrimans advolvere charis
 Ut Troas bello audaceis , utque Hectoris arma
 Auxilio juvet , & cæsos ad litora Graios ,
 Adque rateis agat exanimes : plectantur Atridæ
 Unius ob noxam , doleat Rex ipse superbus ,
 390 Et tandem supplex in bella reposcat Achillem .
 Dixerat , & genitrix lacrimis hæc fatur obortis :

V. 380. Quem Briareum Superi ,) Plura occurunt apud Homerum hujusmodi binomina , quæ Plato commendat , reprehendit Dio Chrysostomus . Meræ gerræ . Vide , si lubet , Eustathium .

Heu! miseræ hoc etiam restabat denique matri?
 Non satis est plureis vitam haud potuisse per annos
 Chare tibi, & longo producere stamina filo?
 395 Quin etiam in luctu immeritum, tenebrisque sepultum
 Adspiciam infelix, properant dum vellera Parcæ?
 Sed quid verba querens jactem frustra irrita ventis?
 Vadam ergo, culmenque petam stellantis Olympi,
 Det precibus facilem nostris fors Jupiter aurem.
 400 Tu tamen infensus Regi: populoque Pelasgum
 Hic reside, & grave Martis opus, nec prælia tenta.
 Jupiter Oceanum hæsternus, charosque petivit
 Æthiopes, hominum sanctum genus, inclyta Juno,
 Cœlicolumque Patrem comitatur turba Deorum,
 405 Lætaque bissenos celebrant convivia Soles,
 Dein cœlos repetunt: adero, lacrimansque, gemensque
 Advolvar genibus, flectamque in vota precando.
 Tantum effata abiit marentem in litore linquens,
 Iraque, & magno perculsum corda dolore
 410 Dilectæ ob raptum Briseidis. Æquor Ulysses
 Horrisonum interea findit, Chrysæque propinquat,
 Vela legunt socii, remisque ad litora tendunt
 Hinc, atque hinc paribus, radit cava puppis arenam,
 Anchora de prora jacitur, tum ductor Ulysses
 415 Formosam ducens Chryseida primus in actam
 Desilit, & centum præstanti corpore tauros
 Pulcher Apollo, tibi, atque ipsam roseo ore puellam
 Longævo tradit genitori, ac talia fatur:
 Me Danaum ductor, Vates, has misit in oras
 420 Ut gnatam laribus patriis, ac debita Phœbo
 Munera portarem, cuius teterima Grajos
 Ira domat, cædemque ferens, crudosque dolores.

V. 403. *Æthiopes, hominum sanctum genus,*) Homerus αὐγμὸνας
 in culpatos, irreprehensiles vocat, ob morum candorem, & vite
 simplicitatem ab omni luxu, atque ambitione alienam. Inde Diis
 charissimi, nam cum simplicibus cœlestium conversatio est.

HOX SVTUM 30 MARZO 2010
 BIBLIOTHECA MUNICIPALIS
 BIBLIOTHECA MUNICIPALIS

Sic ait, at senior charæ petit oscula gnatæ,
 Confestimque parat ramis frondentibus aram.
 425 Et primo manibus puras dant ordine limphas,
 Spargendasque molas famuli, tum rite precatur
 Ad cœlum palmas tendens cum voce sacerdos:
 Phœbe pater, Chrysam pinguem, Cyllamque gubernans,
 Ac Tenedon, si quando alias mea vota, precesque
 430 Grata tibi, & ineritos domuisti vulnere Grajos,
 Jam satis, o parcas commissa fatentibus ultro,
 Tabidaque avertas veteris contagia culpæ.
 Dixerat, audijtque precantem Phœbus Apollo.
 Ut sparsere molas, finemque dedere precandi.
 435 Cervicem inflectunt taurorum, & vulnere mactant,
 Tergora diripiunt alii, & femora uncta secantes
 Cooperiunt adipe, & frusta imposuere cruenta,
 Lignaque fissa super Vates adolebat Jachi
 Humorem infundens, juvenum stat proxima turba,
 440 Quinque fidisque agitant verubus, versantque fre-
 quentes,
 Pars in frusta secant, pars membra trementia figunt,
 Subjiciunt alii prunas, & viscera torrent.
 Tum demum instratis celebrant convivia mensis.
 Vescitur atque Ithacus, simul atque Argiva juventus
 445 Perpetui tergo bovis, & lustralibus extis.
 Postquam exempta fames dapibus, mensæque remotæ,
 Crateras magnos statuunt, & vina coronant,
 Poculaque, & plausus usque ad surgentia ducunt
 Sidera, dulcisonum Phœbo pæana canentes.
 450 Olli sedatum pertentant gaudia pectus.
 Mox per trānstra ratis, frondosaque litora fusi
 Sub tenebris grati carpebant munera somni.

V. 447. *Crateras*) Versus hic, & quinque aut sex præcedentes
 Virgiliani sunt ex hoc, & aliis Homeri locis desumpti.

V. 450. *Olli sedatum*) Hoc Virgilius de Latona in 1.

I L I A D I S

Vix autem roseos Aurora reviserat ortus,
Solvunt ē portu celeres, Trojamque reposcunt.
455 Delius hinc ventis implevit vela secundis.
Sternitur æquor aquis, plaudentes ocyus altum
Attollunt malum, & cendentia carbasa pandunt.
Intumuere sinus, portant sua flamina puppein,
Ocyor & jaculo, & ventos æquante sagitta
460 Illa volat, laterique adsultans murmurat unda.
Ut ventum ad portus, Argivaque castra, carinam
Subducunt pelago obnixi, sociosque revisunt,
Instaurantque epulas simul, & blanda otia carpunt.
At non Æacidæ proles pulcherrima, Regum
465 Concilio intererat, fugit & convivia lata,
Sermonesque hominum, & sævi commercia Martis,
Solus & in puppi, castrorum aut parte reposta
Iram alit, & tristeis volvit sub corde dolores
Hectora voce vocans, infensaque numina Graiis.
470 Jupiter interea Oceanum, Æthiopesque relinquens
In cœlos turba Superum comitante redibat.
Nec genitrix oblita sui pulcherrima gnati,
Illicet ab pelago in sedem contendit Olympi
Rex ibi Divorum, atque hominum de vertice summo
475 Omnia prospiciens, altoque in pectore versans
Semotus Divum ab turba, tacitusque sedebat,
Genua Thetis cui pulchra manu, mentumque prehendens
Hæc fatur lacrimans: Si quando, Jupiter, illa
Aut opera, aut usus verbo fata impia nostro
480 Vitasti, pater, hoc miseræ nunc perfice votum,
Est mihi non longos tamen, o! concessa per annos
Ex Peleo proles, nosti, utque injurius ipsi
Præmia parta manu, pulchram Briseida ductor
Abstulerit Danaum; sed tu, potes omnia quando,
485 Affer opem, facili hoc saltem dignatus honore.
Dardaniis precor auxilium, fata aspera Graiis,
Ipse Mycenæus donec Rex victus, & expes
Pelidem vocet, & supplex vereatur Achillem.

Sic ait, at pater omnipotens nihil ore profatur,
490 Conseditque diu tacitus mente omnia volvens.
Diva autem ut primum steterat, perstatque, rogatque:
Fare, age, dic Pater, & dictis solare dolentem,
Abnue vel, quidnam trepidas? noscam ægra Dearum
Quam tibi viluerim cunctarum, & sidera linquam.
495 Dixerat, ille alto dicens de pectore questum,
Magna petis, Dea, namque odii Junonis iniquæ
Objicis hoc caput, ac diris exponis acerbis.
Illa quidem temere ante etiam me Dardana sæpe
Moenia tutari, Phrygiisque favere maniplis
500 Indoluit, gemuitque: age vero lumina vitans
Conspectumque Deæ magno perlabere cœlo.
Quæ poscis nobis dudum sunt omnia cordi.
Ne dubita, aut capite annuero, quæ maxima veri
Signa Deis, neque enim verbum revocabile quidquam,
505 Aut fallax fuat, annuerim quodcumque libenter.
Sic ait, & quassat caput immortale, per ora,
Perque humeros fluxere comæ, & tremit altus Olympus,
Disceduntque ambo pariter: Dea pulchra profundum
Desilit in pontum stellati a vertice mundi,
510 Jupiter æternasque domos, sedeisque beatas
Inde petit, superum venienti turba Deorum
Eminus adsurgit, proceditque obvia patri,
Tum solio sedet, actum cui regia conjux,
Nam Thetidis, fratriisque Jovis communia norat
515 Consilia, atque ipsam chari prope genua mariti
Viderat hærentem, verbis ita fatur amaris:
Dissimulare etiam sperasti, perfide mentem,
Consiliumque tuum? Soror an, conjuxque Tonantis
Propterea vocor, ut Divum quicumque latenter,

V. 504. *Signa Deis*,) Deis in Dative casu apud Virgilium non
occurrit. *Eo tamen usi sunt non semel* Lucanus, & Juvenalis. *Suf-*
ficiat tritissimum illud, & impiissimum Luçani. Victrix causa Deis
placuit; sed victa Catoni.

- 520 Meque etiam velit invita deflectere verbis
Corda, animumque tuum? Sic nos in regna vocasti?
Olli respondens hominum sator, atque Deorum:
Juno, inquit, ne cuncta meo quæ in pectore verso
Scire velis, nec enim tutum tibi, Diva, decensve est;
525 Promere quæ tamen instituo, non te prior alter
Divorum quisquam, aut hominum cognoverit unquam.
Quare age, quæ ab Divis reliquis secretus agebam,
Scire nefas, nec tu scrutari, aut noscere tenta.
Hæc ille, at magnis oculis pulcherrima Juno
530 Talia voce refert: Quid me, austerrissime Divum,
Perstringis verbis? unquam ne arcana patere
Sensa animi, aut volui, aut tecum importuna peregisti?
Indignum tamen hoc fuerat non munus amante.
At quæcumque placent animo, tute ipse repostus
535 Decernis procul, ac peragis: nunc me timor angit
Ne tua fallaci præcordia flexerit ore
Pulchra Thetis, primo vix nam lux fulserat ortu,
Quum tibi preendentemque genu, ac secreta precantem
Conspexi, vereorque preces te, ac vota sequutum
540 Laturum auxilium Teucris, cæsosque Pelasgos
Acturum ad naveis. Dixit, cui nubila cogens
Jupiter hæc: Non te lateat, Diva improba, quicquam
Singula rimaris, scrutaris singula, nec te
Ista juvant tamen: haud animo magis ulla Dearum
545 Nostro ingrata fuat, quo uxori tristius ullum
Accidere haud possit, quod si hæc, ut callida reris
Constitui, placitum sic est mihi, nuncque sedeto,

V. 524. *Scire velis, &c.* Fœminas in secretiorum consilio-
rum partem vocatas sëpe Rebus publicis pernicioſas fuisse plu-
ribus experimentis comprobatum est. Simil hic notaverim ex-
stare pulcherrimam Joannis Pätzæ Homericarum sententiarum quum
Politicarum, tum moralium Metaphrasim ad Irenem Augustam,
ex ejus lectione clarescat; quam vere dixerit magnus Basilius
πάσην τὴν τοῦ Ομηρού ποιίσιν τὸν ἀρετὴς εἴασιν
totam Homeri poesim, virtutis laudem esse.

- Et tacita , ut fas est , nostris submittere jussis ,
Ne tibi si accendens proprius vireisque potenteis ,
550 Invictamque manum injiciam , non maxima proicit
Turba Deum , cœli quot habent fulgentia templâ .
Hæc fatur , Diva ingenti perculta timore
Contremuit , seditque silens , nec dira placebant
Jurgia Cœlicolis , quos inter farier orsus
555 Vulcanus faber egregius sic pectora mulcet
Formosam niveis ulnis , atque ore parentem
Junonem adspiciens : Non cœlis ulla voluptas ,
Nulla beatorum convivia læta Deorum
Amplius expectanda , isthæc dum prælia Divi
560 Terrigenum generi pergant miscere faventes .
Propterea tu , Diva parens , tu prima Tonanti
Obsequium præstare Jovi convicia linquens
Disce precor , facilemque animum mollire precando
Adgredere , ut toto regnet pax aurea cœlo .
565 Nam lubet æthereo si te , Dea , pellere regno
Quis ferat auxilium , patrive obsistere certet
Nimborum authori , tempestatumque potenti ?
Sic ait , & surgens magnum cratera parenti
Obtulit undantem Baccho , blandumque prehendens ;
570 Sustine , ait , genitrix , doleas licet , aspera plura
Fors subeunda tibi , forti parere marito
Si renuas , nec enim , quanquam charissima , possem
Auxilium præstare tibi ; vis nulla Deorum
Saturni obstiterit gnato , cui paret Olympus .
575 Atque equidem memini quum me non æqua parantem
Auxilia , iratus quondam pede , Diva , prehensum
Aera per vacuum divino ab limine jecit ,
Volvebarque diem totum , & cum sole cadente
In Lemnon cecidi : hic auras vix ore trahentem
580 Sinties excepere , hominum gratissima nobis

V. 58o. *Sinties exceptere*) Sinties dicti quasi nocentes, aut perniciosi homines, quod pyraticam artem exercent. & de naufragorum spoliis viverent, Lemni insulae populi, Eustath.

I L I A D I S

Hinc soboles. **Risit** gnato Dea candida Juno;
 Spumantemque **haurit** pateram, & se proluit auro.
 Mulciber at **Divum** reliquis hinc, inde ministrat
 Mellifluum effundens nectar: risere beati
 585. Cœlicolæ immensus, ut claudum non passibus æquis
 Hac illac cursantem amplas videre per ædes.
 Sic ad labentem ducunt convivia Solem.
 Postquam extincta **fames**, cythara crinitus Apollo
 Personat aurata, alterna tum voce canebant
 590. Thespiades Musæ, proles gratissima cœlo.
 Cœlicolæ propriasque domos, fulgentia templæ
 Inde petunt, mira **extulerat** quæ Mulciber arte.
 Jupiter altitonans, **dulceis** ubi carpere somnos
 Mos olli fuerat, stratum contendit in aureum,
 Quem prope jam **placidum** decubabit regia conjux.

V. 584. *Risere beati*) **Divum** reliquos in risum effusos describit Homerus; at non Jovem, nec enim immoderatus risus maximum, & sapientissimum **Deorum** decebat. Eust.

LIBER SECUNDUS

ARGUMENTUM.

Jupiter Agamemnoni somnum immittit ut copias omnes in prælium ducat. Ille militum animos rimaturus in patriam quosque suam fugere hortatur. Fugam adornantes Ulisses a Minerva admonitus in officio continet, Thersites etiam, qui petulanter, ac seditione Regem verbis insectabatur, compescit. Ille deinde, ac Nestor, tum denique Agamemnon ad pugnam hortantur. Gracorum naves, & cujusque duces, tum etiam Trojanorum, atque auxiliarium copiarum principes recensentur.

Ox erat, & mortale genus, genus omne Deorum
 Per terras, cœlumque ingens sopor altus habebat
 Saturno genitum præter, quem cura fatigat
 Ut Thetidis, gnatique preces, ac vota secundet.

5 Somnia qua propter, vanæ ac deliria mentis
 Ad sese vocat, et Regis præcordia falsis
 Ludere imaginibus, fatuunque impellere tentat.
 Ite, inquit, subito, Regique hæc dicta referte
 Argolico: Surgat stratis, Grajosque comatos
 10 Efferat in pugnas: instat lux ultima Trojæ,
 Ac Priamo, Priamique satis, est uña Deorum
 Mens hæc, atque animus, supplex quos candida Juno
 Infelix tandem, traxitque in fata volenteis.
 Nec plura his, levis umbra volat, stratisque propinquat,
 15 Ductor ubi affuso circum cava tempora somno
 Carpebat requiem, verbisque volucribus insit,
 Vocem, habitumque gerens, incanaque Nestoris ora
 Nelida: Dormis, Atrei clarissima proles,